

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Декан факультету міжнародних відносин і права

ЗАТВЕРДЖУЮ

Юрій МУДРИК

«01» вересня 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Філософія (в т. ч. логіка, етика, естетика)

Назва дисципліни

Галузь знань – D «Бізнес, адміністрування та право»

Спеціальність – D2 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»

Рівень вищої освіти – Перший (бакалаврський)

Освітньо-професійна програма – Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

Обсяг дисципліни – 4 кредити ЄКТС, **Шифр дисципліни** – ОЗП.10

Мова навчання – українська

Статус дисципліни: обов'язкова (загальної підготовки)

Факультет – Міжнародних відносин і права

Кафедра – Філософії та соціально-гуманітарних наук

Форма здобуття освіти	Курс	Семестр	Загальний обсяг		Кількість годин						Курсовий проєкт	Курсова робота	Форма семестрового контролю	
					Аудиторні заняття					Самостійна робота, у т.ч. ІРС			Залік	Іспит
			Кредити ЄКТС	Години	Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття	Семінарські заняття					
Д	1	2	4	120	50	32			18	70			+	
З	1	2	4	120	12	8			4	108			+	

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» за спеціальністю D2 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок».

Робоча програма складена

Підпис(и) автора(ів)

к.філос.н., Ігор ОМЕЛЬЧУК

Науковий ступінь, учене звання, ім'я, ПРІЗВИЩЕ автора(ів)

Схвалена на засіданні кафедри філософії та соціально-гуманітарних наук.

Протокол від 01 вересня 2025 р. № 1. Зав. кафедри

Підпис

Наталія ПЕТРУК

Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

Робоча програма розглянута та схвалена вченою радою факультету міжнародних відносин і права.

Голова вченої ради факультету

Підпис

Юрій МУДРИК

Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

Хмельницький 2025

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ

Посада	Назва факультету	Підпис	Ініціали, прізвище
Завідувач кафедри фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку, д-р. екон. наук, проф.	Факультет економіки і управління		Ніла ХРУЩ
Гарант освітньо-професійної програми, канд. екон. наук, доц.	Факультет економіки і управління		Леся МАТВІЙЧУК
Декан	Факультет економіки і управління		Віталій КАРПЕНКО

3. Пояснювальна записка

Дисципліна «Філософія (в т. ч. логіка, етика, естетика)» є однією із обов'язкових дисциплін і займає провідне місце у загальній підготовці здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, очної (денної) та заочної форм здобуття вищої освіти, які навчаються за освітньо-професійною програмою «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» в межах спеціальності D1 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок».

Пререквізити – вища та прикладна математика; університетська освіта та академічна доброчесність; культура українського мовлення та професійного спілкування.

Постреквізити – HR-інжиніринг; економіко-математичні методи та моделі.

Відповідно до освітньої програми дисципліна сприяє забезпеченню:

компетентностей: ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в ході професійної діяльності у галузі фінансів, банківської справи та страхування або у процесі навчання, що передбачає застосування окремих методів і положень фінансової науки та характеризується невизначеністю умов і необхідністю врахування комплексу вимог здійснення професійної та навчальної діяльності. ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК09. Здатність бути критичним і самокритичним. ЗК10. Здатність працювати у команді. ЗК13. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ЗК14. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. ФК09. Здатність здійснювати ефективні комунікації.

програмних результатів навчання: ПРН14. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик фінансових систем, а також особливостей поведінки їх суб'єктів. ПРН18. Демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні. ПРН19. Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань. ПРН22. Знати свої права і обов'язки як члена суспільства, розуміти цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ПРН23. Визначати досягнення і ідентифікувати цінності суспільства на основі розуміння місця предметної області у загальній системі знань, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.

Мета дисципліни. Забезпечити засвоєння специфіки філософського осягнення дійсності, ознайомити із наявними філософськими концепціями, які розкривають поліфонізм та плюралізм філософського мислення, створити умови для формування світоглядно-методологічної культури студентів.

Предмет дисципліни. Філософія як феномен культури та світовий історико-філософський процес, включно з дослідженням граничних засад реальності, буття людини, та її відношення до світу.

Завдання дисципліни. Формування системи базових знань, вмінь і навичок філософського мислення, спрямованих на розв'язання складних спеціалізованих завдань та практичних проблем в економіці.

Результати навчання. Після вивчення дисципліни студент повинен: розуміти інтелектуальне й соціокультурне призначення філософії, її пізнавальні та культууроутворюючі можливості; знати структуру філософського знання, розмаїття та особливості філософських дисциплін, їх ролі в обґрунтуванні та розвитку людського мислення, пізнання світу, культури та суспільства; знати еволюцію основних філософських ідей та проблем, напрями і тенденції сучасного філософського дискурсу, їх зв'язок з попередньою інтелектуальною історією; вміти

логічно, послідовно та аргументовано усно і письмово висловлювати міркування щодо основних філософських проблем в контексті сучасних соціокультурних процесів; відрізняти суб'єктивні, спонтанні складові суджень від об'єктивних і аргументованих, вміти надавати перевагу останнім; виявляти, формулювати та вирішувати проблеми із застосуванням філософських категорій; аналізувати та інтерпретувати текст із виокремленням головних ідей, понятійно-категорійного каркасу, світоглядних узагальнень; реферувати, рецензувати й коментувати дослідницьку літературу; критично, творчо оцінювати результати інтелектуальної праці; здатність бути активним учасником дискусій, концентруватися на значущих складових обраної проблеми, оволодіти культурою диспуту; презентувати результати інтелектуальної праці та здійсненої самостійної роботи у форматі доповідей, повідомлень, есе, презентацій, конспектів; проявляти увагу і толерантність до іншої (й інакшої) думки у процесі інтелектуальної комунікації; знаходити необхідну інформацію з різних джерел, упорядковувати її, оцінювати її достовірність, пояснювати значущість; демонструвати вміння працювати в колективі та самостійно, виявляти ініціативу, уникати некритичного слідування авторитетам; мати інтелектуальну скромність, чесність у формуванні та вираженні інтелектуальної позиції.

4. Структура залікових кредитів дисципліни

Назва розділу (теми)	Кількість годин, відведених на:					
	Денна форма			Заочна форма		
	лекції	семінари	CPC	лекції	семінари	CPC
<i>Другий семестр</i>						
Тема 1. Природа філософії та специфіка філософського знання	2	2	4	2	2	7
Тема 2. Генеза та соціокультурний статус філософії	2		4			7
Тема 3. Історія розвитку філософської думки	2	2	5			7
Тема 4. Напрями і школи сучасної філософії	2		5			7
Тема 5. Логіка	2	2	4	2	2	5
Тема 6. Філософське вчення про буття	2	2	4			7
Тема 7. Людина як предмет філософського осмислення	2		4			7
Тема 8. Теорія пізнання	2	2	5			7
Тема 9. Філософія і методологія науки	2		4	2		6
Тема 10. Філософський аналіз цінностей	2	2	5			7
Тема 11. Філософія свідомості	2		4			7
Тема 12. Етика	2	2	5	2		7
Тема 13. Етичні теорії	2		4			7
Тема 14. Філософія релігії	2	2	4			6
Тема 15. Філософський аналіз економічної сфери життєдіяльності.	2	2	4			7
Тема 16. Естетика.	2		5			7
Разом за 2-й семестр:	32	18	70	8	4	108

5. Програма навчальної дисципліни

5.1 Зміст лекційного курсу

Перелік лекцій для студентів денної форми здобуття освіти

Номер лекції	Перелік тем лекцій, їх анотації	Кількість годин
<i>Другий семестр</i>		
1	Природа філософії та специфіка філософського знання. Філософія як любов до мудрості. Проблема визначення предмета філософії. Наукоподібність філософського знання. Літ.: [1], [2], [3], [4], [5].	2
2	Генеза та соціокультурний статус філософії. Практична користь філософії. Спроба самовиправдання філософії. (Не)очевидна ефективність філософії у підготовці майбутніх економістів та управлінців. Літ.: [1], [2], [3], [4], [5].	2
3	Історія розвитку філософської думки. Історія філософії в системі філософських досліджень Класичний характер філософії. Літ.: [1], [2], [3], [4], [5].	2
4	Напрями і школи сучасної філософії. Криза класичної філософії та утвердження некласичного типу філософування. Тенденції формування сучасної світової філософії. Основні етапи розвитку філософської думки в Україні. Літ.: [1], [2], [3], [4], [5].	2
5	Логіка – наука про мислення. Істинність і логічна правильність міркувань. Як стати хорошим учасником філософських дискусій. Літ.: [2], [5], [11], [16].	2
6	Філософське вчення про буття. Місце та роль онтології в системі філософського знання. Буття як базова онтологічна категорія. Провідні моделі буття. Літ.: [1], [2], [3], [4], [5].	2
7	Людина як предмет філософського осмислення. Філософська антропологія як спеціальна галузь філософського знання. Багатомірність людського буття та сутності людини. Літ.: [1], [2], [3], [4], [5].	2

8	Теорія пізнання. Пізнання як предмет філософського аналізу. Єдність чуттєвого і раціонального в пізнанні. Класична і неklasична моделі епістемології. Літ.: [1], [2], [3], [4], [5].	2
9	Філософія і методологія науки. Методологія науки і наукова раціональність. Основні концепції філософії науки. Літ.: [1], [2], [3], [4], [5].	2
10	Філософський аналіз цінностей. Багатозначність поняття культури. Проблема кризи культури. Філософське розуміння цінностей та їх класифікація. Цінності в системі наукового пізнання. Літ.: [1], [2], [3], [4], [5].	2
11	Філософія свідомості. Проблема походження свідомості. Критичне мислення. Філософські проблеми штучного інтелекту. Літ.: [1], [2], [3], [4], [5].	2
12	Етика. Мораль як предмет дослідження етики. Моральні цінності в сучасному світі. Етика науки. Літ.: [2], [3], [4], [9], [19].	2
13	Етичні теорії. Утилітаризм. Гедонізм та преферентизм. Деонтологія. Прикладна етика. Літ.: [2], [3], [4], [9], [19].	2
14	Філософія релігії. Аргументи на захист теїзму. Проблема існування зла. Теодицея та виправдання. Літ.: [1], [2], [3], [4], [20].	2
15	Філософський аналіз економічної сфери життєдіяльності. Роль філософії в дослідженні економічної діяльності. Гуманістичні засади економічної практики. Сутність політики та політичного. Проблема ідеології. Літ.: [1], [2], [3], [4], [5].	2
16	Естетика. Питання про прекрасне. Наслідування чи новотворення. Естетичний вимір наукового знання. Літ.: [2], [3], [4], [9], [19].	2
Разом:		32

Перелік оглядових лекцій для студентів заочної форми здобуття освіти

Номер лекції	Тема лекції	Кількість годин
<i>Другий семестр</i>		
1	Природа філософії та специфіка філософського знання. Філософія як любов до мудрості. Проблема визначення предмета філософії. Наукоподібність філософського знання. Літ.: [1], [2], [3], [4], [5].	2
2	Логіка – наука про мислення. Істинність і логічна правильність міркувань. Як стати хорошим учасником філософських дискусій. Літ.: [2], [5], [11], [16].	2
3	Філософія і методологія науки. Методологія науки і наукова раціональність. Основні концепції філософії науки. Літ.: [1], [2], [3], [4], [5].	2
4	Етика. Мораль як предмет дослідження етики. Етичні теорії. Утилітаризм. Гедонізм та преферентизм. Деонтологія. Літ.: [2], [3], [4], [9], [19].	2
Разом:		8

5.2 Зміст семінарських занять

Перелік семінарських занять для студентів денної форми здобуття освіти

№ п/п	Тема семінарського заняття	Кількість годин
<i>Другий семестр</i>		
1	Філософія як світогляд, її предмет та функції. Світогляд та його історичні типи. Предмет філософії і коло її основних проблем. Філософія в сучасному світі. Функції філософії. Літ.: [4], с.18-26; [25], с.11-18; [3], с.187-195; [1], с.16-21; [7], с.8-21; [5], с.32-39.	2

2	Філософія в історичній перспективі. Вчення про ідеї та суспільно-політичні погляди Платона. «Філософія життя» Фрідріха Ніцше. Філософська спадщина Григорія Сковороди. Літ.: [13], с.77-84; [29], с.45-48; [1], с.151-158; [8], с.632-643; [12], с.327-334; [26], с.561-567.	2
3	Основні закони логіки. Закон тотожності. Закон протиріччя або (не)суперечності. Закон виключення третього. Закон достатньої підстави. Літ.: [11], с.24-29; [16], с.81-83; [16], с.83-86; [11], с.29-33; [16], с.86-88; [11], с.33-35; [11], с.35-40; [16], с.89-90.	2
4	Онтологія. Філософська антропологія. Субстанція як фундаментальна категорія онтології. Концепції походження людини. Проблема смерті, безсмертя та сенсу людського життя. Літ.: [2], с.160-163; [1], с.184-188; [24], с.176-179; [23], с.259-263; [4], с.336-342; [1], с.280-287.	2
5	Теорія пізнання. Філософія науки. Суб'єкт і об'єкт пізнання. Рівні та форми наукового пізнання. Істина в теорії пізнання. Літ.: [3], с.362-364; [15], с.61-63; [17], с.300-304; [25], с.282-292; [2], с.276-283; [23], с.214-216.	2
6	Аксіологія. Філософія свідомості. Проблема свободи волі. Психоекспериментальна концепція З. Фрейда. Вчення про архетипи колективного несвідомого К.-Г. Юнга. Літ.: [14], с.130-137; [2], с.226-229; [1], с.143-148; [5], с.441-444; [10], с.191-194; [5], с.444-450.	2
7	Основні етичні цінності та категорії. Категорії добра і зла як абсолютні координати моралі. Категорії, що відтворюють етичний характер людини. Моральні виміри спілкування. Літ.: [21], с.43-52; [9], с.33-39; [19], с.87-95; [14], с.93-103; [14], с.164-172; [19], с.108-119.	2
8	Філософія релігії. Світові релігії. Атеїстичні визначення релігії. Свобода совісті (віршповідання) і толерантність. Літ.: [22], с.237-248; [15], с.205-211; [29], с.512-517; [20], с.214-219; с.222-229; [18], с.1017-1023; [20], с.359-365.	2
9	Філософія культури. Філософія економіка. Культура і цивілізація. Філософія багатства. Глобальні проблеми сучасності. Літ.: [3], с.447-486; [28], с.99-108; [3], с.593-604; [6], с.1-4; [23], с.306-313; [5], с.614-621.	2
Разом:		18

Перелік семінарських занять для студентів заочної форми здобуття освіти

№ п/п	Тема семінарського заняття	Кількість годин
1	Філософія як світогляд, її предмет та функції. Світогляд та його історичні типи. Предмет філософії і коло її основних проблем. Філософія в сучасному світі. Функції філософії. Літ.: [4], с.18-26; [25], с.11-18; [3], с.187-195; [1], с.16-21; [7], с.8-21; [5], с.32-39.	2
2	Основні закони логіки. Закон тотожності. Закон протиріччя або (не)суперечності. Закон виключення третього. Закон достатньої підстави. Літ.: [11], с.24-29; [16], с.81-83; [16], с.83-86; [11], с.29-33; [16], с.86-88; [11], с.33-35; [11], с.35-40; [16], с.89-90.	2
Разом:		4

5.3 Зміст самостійної (у т. ч. індивідуальної) роботи

Самостійна робота студентів усіх форм здобуття освіти полягає у систематичному опрацюванні програмного матеріалу з відповідних джерел інформації, підготовці до практичних занять, виконанні індивідуальних завдань, тестування з теоретичного матеріалу тощо. Студенти *заочної* форми здобуття освіти виконують ще й контрольну роботу. Вимоги до її виконання та варіанти визначаються методичними рекомендаціями до виконання контрольних робіт, які кожний здобувач вищої освіти отримує у викладача у період настановної сесії. Крім цього до послуг студентів сторінка навчальної дисципліни у Модульному середовищі для навчання, де розміщені Робоча програма дисципліни та необхідні документи з її навчально-методичного забезпечення.

Зміст самостійної роботи студентів денної форми здобуття освіти

Номер тижня	Вид самостійної роботи	Кількість годин
<i>Другий семестр</i>		
1	Опрацювання теоретичного матеріалу з Теми №1. Підготовка до семінарського заняття №1.	4
2	Опрацювання теоретичного матеріалу з Теми №2. Підготовка до семінарського заняття №1.	4
3	Опрацювання теоретичного матеріалу з Теми №3. Підготовка до семінарського заняття №2. Вибір теми ІДЗ.	5
4	Опрацювання теоретичного матеріалу з Теми №4. Підготовка до семінарського заняття №2. Вибір теми ІДЗ.	5
5	Опрацювання теоретичного матеріалу з Теми №5. Підготовка до семінарського заняття №3. Вибір теми ІДЗ.	4
6	Опрацювання теоретичного матеріалу з Теми №6. Підготовка до семінарського заняття №4.	4
7	Опрацювання теоретичного матеріалу з Теми №7. Підготовка до тестів і семінарського заняття №4.	5
8	Опрацювання теоретичного матеріалу з Теми №8. Підготовка до тестів і семінарського заняття №5. Виконання ІДЗ.	5
9	Опрацювання теоретичного матеріалу з Теми №9. Підготовка до семінарського заняття №5.	4
10	Опрацювання теоретичного матеріалу з Теми №10. Підготовка до семінарського заняття №6. Виконання ІДЗ.	5
11	Опрацювання теоретичного матеріалу з Теми №11. Підготовка до семінарського заняття №6.	4
12	Опрацювання теоретичного матеріалу з Теми №12. Підготовка до семінарського заняття №7. Виконання ІДЗ.	5
13	Опрацювання теоретичного матеріалу з Теми №13. Підготовка до семінарського заняття №7.	4
14	Опрацювання теоретичного матеріалу з Теми №14. Підготовка до тестів і семінарського заняття №8.	4
15	Опрацювання теоретичного матеріалу з Теми №15. Підготовка до тестів і семінарського заняття №9.	4
16	Опрацювання теоретичного матеріалу з Теми №16. Підготовка до тестів і семінарського заняття №9.	5
Разом за семестр		70

На самостійне опрацювання студентів виносяться визначені у методичних рекомендаціях до практичних занять та самостійної роботи питання з кожної теми. Керівництво самостійною роботою та контроль за виконанням індивідуального завдання здійснюється викладачем згідно з розкладом консультацій у позаурочний час.

Вимоги до виконання контрольної роботи (для студентів заочної форми здобуття освіти) та індивідуального домашнього завдання (для студентів денної форми здобуття освіти) викладені в Модульному середовищі для навчання на сторінці навчальної дисципліни.

6. Технології та методи навчання

Процес навчання з дисципліни ґрунтується на використанні традиційних та сучасних технологій, зокрема: лекції (з використанням методів проблемного навчання і візуалізації); семінарські заняття (бесіда, демонстрування, спостереження, з використанням кейсів,

презентацій), самостійна робота (індивідуальне домашнє завдання, опрацювання теоретичного матеріалу).

Процес навчання з дисципліни ґрунтується на використанні традиційних та сучасних технологій та методів навчання, зокрема: методи навчання за джерелом передачі і сприймання інформації (словесні (пояснення, дискусія, консультування), практичні (інструктування, розв'язування ситуаційних завдань), наочні (демонстрування, ілюстрування, спостереження); за логікою передачі і сприймання навчальної інформації; за рівнем самостійності пізнавальної діяльності (методи проблемного викладу, частково пошукові, дослідницькі); методи стимулювання і мотивації учіння, інтерактивні; метод аналізу конкретних ситуацій (case-study) з використанням технологій візуалізації, інформаційно-комунікаційних та технології дистанційного навчання (сервіс для проведення онлайн конференцій Zoom, Модульне середовище для навчання тощо).

7. Методи контролю

Поточний контроль здійснюється під час практичних занять, а також у дні проведення контрольних заходів, встановлених робочою програмою і графіком освітнього процесу.

При цьому використовуються такі методи поточного контролю:

- усне опитування;
- тестовий контроль теоретичного матеріалу;
- оцінювання результатів роботи на семінарських заняттях (участь у обговоренні, самостійні роботи);
- оцінювання результатів виконання індивідуального домашнього завдання.

При виведенні підсумкової семестрової оцінки враховуються результати поточного контролю. Здобувач вищої освіти, який набрав з будь-якого виду навчальної роботи, суму балів нижчу за 60 відсотків від максимального балу, **не допускається** до семестрового контролю, поки не виконає обсяг роботи, передбачений Робочою програмою. Здобувач вищої освіти, який набрав позитивний середньозважений бал (60 відсотків і більше від максимального балу, встановленого для кожної структурної одиниці) з усіх видів поточного контролю і не склав іспит, вважається таким, який **має академічну заборгованість**. Ліквідація академічної заборгованості із семестрового контролю здійснюється у період екзаменаційної сесії або за графіком, встановленим деканатом відповідно до «Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ».

8. Політика дисципліни

Політика навчальної дисципліни загалом визначається системою вимог до здобувача вищої освіти, що передбачені чинними положеннями Університету про організацію і навчально-методичне забезпечення освітнього процесу. Зокрема, проходження інструктажу з техніки безпеки; відвідування занять з дисципліни є обов'язковим. За об'єктивних причин (підтверджених документально) теоретичне навчання за погодженням із лектором може відбуватись в індивідуальному режимі. Успішне опанування дисципліни і формування фахових компетентностей і програмних результатів навчання передбачає необхідність підготовки до практичних занять (вивчення теоретичного матеріалу з теми, активно працювати на занятті, брати участь у дискусіях щодо прийнятих рішень при виконанні здобувачами задач).

Здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт у встановлені терміни, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни. Пропущене практичне заняття здобувач зобов'язаний відпрацювати у встановлений викладачем термін, але не пізніше, ніж за два тижні до кінця теоретичних занять у семестрі.

Засвоєння студентом теоретичного матеріалу з дисципліни оцінюється за результатами опитування під час практичних занять, тестування й виконання індивідуального домашнього завдання. Виконання індивідуального завдання завершується його здачею на перевірку у терміни, встановлені графіком самостійної роботи. Як ІДЗ здобувач може підготувати реферат

або тези доповіді на конференцію за однією з тем навчальної дисципліни при дотриманні узгоджених з викладачем термінів його виконання.

Здобувач вищої освіти, виконуючи самостійну роботу з дисципліни, має дотримуватися політики доброчесності (заборонені списування, підказки, плагіат, використання штучного інтелекту (без вірного цитування)). У разі порушення політики академічної доброчесності в будь-яких видах навчальної роботи здобувач вищої освіти отримує незадовільну оцінку і має повторно виконати завдання з відповідної теми (виду роботи), що передбачені робочою програмою. Будь-які форми порушення академічної доброчесності під час вивчення навчальної дисципліни **не допускаються** та **не толеруються**.

У межах вивчення навчальної дисципліни здобувачам вищої освіти передбачено визнання і зарахування результатів навчання, набутих шляхом неформальної освіти, що розміщені на доступних платформах (<https://www.coursera.org/>, <https://ual.ua/>, <https://prometheus.org.ua/>, <https://osvita.diia.gov.ua/courses>, <https://iversity.org/>, <https://www.edx.org/>), які сприяють формуванню компетентностей і поглибленню результатів навчання, визначених робочою програмою дисципліни, або забезпечують вивчення відповідної теми та/або виду робіт з програми навчальної дисципліни (детальніше у Положенні про порядок визнання та зарахування результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ).

9. Оцінювання результатів навчання здобувачів освіти у семестрі

Оцінювання академічних досягнень здобувача вищої освіти здійснюється відповідно до «Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ». При поточному оцінюванні виконаної здобувачем роботи з кожної структурної одиниці і отриманих ним результатів викладач виставляє йому певну кількість балів із призначених робочою програмою для цього виду роботи. При цьому кожна структурна одиниця (робота) може бути зарахована, якщо здобувач набрав не менше 60 відсотків (мінімальний рівень для позитивної оцінки) від максимально можливої суми балів, призначеної структурній одиниці.

Будь-які форми порушення академічної доброчесності **не допускаються** та **не толеруються**.

Отриманий здобувачем бал за зарахований вид навчальної роботи (структурну одиницю) після її оцінювання викладач виставляє в електронному журналі обліку успішності здобувачів вищої освіти. За умови виконання усіх видів навчальної роботи за результатами поточного контролю протягом вивчення навчальної дисципліни, встановлених її Робочою програмою, здобувач денної форми здобуття освіти з навчальної дисципліни, підсумковим контролем для якої є іспит, може набрати до 60 балів (здобувач заочної форми – до 50 балів). Позитивну підсумкову оцінку здобувач може отримати, якщо за результатами поточного та підсумкового контролів набере від 60 до 100 балів. Семестрова підсумкова оцінка розраховується в автоматизованому режимі в інформаційній підсистемі «Електронний журнал» (ІС «Електронний університет») і відповідно до накопиченої суми балів визначається оцінка за інституційною шкалою та шкалою ЄКТС (див. таблицю Співвідношення...), яка заноситься в екзаменаційну відомість, а також до Індивідуального навчального плану здобувача вищої освіти.

Структурування дисципліни за видами навчальної роботи і оцінювання результатів навчання студентів денної форми здобуття освіти у семестрі

Аудиторна робота			Контрольні заходи		Самос-тійна робота	Семестро-вий контроль	Разом
Семінарські заняття			Тестовий контроль		ІДЗ*	Залік	Сума балів
Т 1-5	Т 6-11	Т 12-16	ТК 1-9	ТК 10-16			
Кількість балів за вид навчальної роботи (мінімум-максимум)							60-100**
9-15	9-15	9-15	12-20	12-20	9-15	+	
27-45			24-40		9-15	+	

Примітка: *ІДЗ – індивідуальне домашнє завдання; Т* – тема навчальної дисципліни; ТК – тестовий контроль;

**За набрану з будь-якого виду навчальної роботи з дисципліни кількість балів, нижче встановленого мінімуму, здобувач отримує незадовільну оцінку і має її перездати у встановлений викладачем (деканом) термін. Інституційна оцінка встановлюється відповідно до таблиці «Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС».

Структурування дисципліни за видами навчальної роботи і оцінювання результатів навчання студентів заочної форми здобуття освіти

Аудиторна робота		Самостійна, індивідуальна робота			Семестровий контроль	Разом
Семінарське заняття		Контрольна робота	Тестовий контроль		Залік	Сума балів
1	2	Якість виконання Захист роботи	ТК 1-9	ТК 10-16		
Кількість балів за кожний вид навчальної роботи (мінімум-максимум)						
9-15		27-45	12-20	12-20	+	60-100
9-15		27-45	24-40		+	

Оцінювання якості виконання контрольної роботи студентами заочної форми здобуття освіти

Контрольна робота передбачає виконання трьох завдань. Кількість завдань у контрольній роботі залежно від особливостей дисципліни визначає кафедра. Зміст завдань наведено в методичних рекомендаціях до виконання контрольної роботи. При оцінюванні контрольної роботи враховуються якість її виконання та захист, кожен з цих показників оцінюються максимально – 15 балами, загальна максимальна сума балів становить 45. Критерії оцінювання контрольної роботи:

Таблиця – Розподіл балів між завданнями контрольної роботи здобувача вищої освіти

Види завдань	Для кожного окремого виду завдань		
	Мінімальний (достатній) бал	Потенційні позитивні бали* (середній бал)	Максимальний (високий) бал
Теоретичне питання № 1	9	12	15
Теоретичне питання № 2	9	12	15
Теоретичне питання № 3	9	12	15
Разом балів	27		45

Примітка. Мінімальний позитивний бал за контрольну роботу, відмінний від мінімального (27 балів) та максимального (45 балів), знаходиться в межах 28-44 балів та розраховується як сума балів за усі структурні елементи (завдання) контрольної роботи.

Кожне завдання контрольної роботи здобувача вищої освіти оцінюється з використанням нижченаведених у таблиці критеріїв оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти

(щодо визначення достатнього, середнього та високого рівня досягнення здобувачем запланованих ПРН та сформованих компетентностей).

Оцінювання на семінарських заняттях

Оцінка, яка виставляється за семінарське заняття, складається з таких елементів: усне опитування студентів на знання теоретичного матеріалу з теми; вільне володіння студентом спеціальною термінологією і уміння професійно обґрунтувати прийняті рішення при розв'язуванні завдань; результати самостійних робіт.

При оцінюванні результатів навчання здобувачів вищої освіти на семінарських заняттях викладач користується наведеними нижче критеріями:

Таблиця – Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти

Оцінка та рівень досягнення здобувачем запланованих ПРН та сформованих компетентностей	Узагальнений зміст критерія оцінювання
Відмінно (високий)	Здобувач вищої освіти глибоко і у повному обсязі опанував зміст навчального матеріалу, легко в ньому орієнтується і вміло використовує понятійний апарат; уміє пов'язувати теорію з практикою, вирішувати практичні завдання, впевнено висловлювати і обґрунтовувати свої судження. Відмінна оцінка передбачає логічний виклад відповіді мовою викладання (в усній або у письмовій формі), демонструє якісне оформлення завдань. Здобувач не вагається при видозміні запитання, вміє робити детальні та узагальнюючі висновки, демонструє практичні навички з вирішення фахових завдань. При відповіді допустив <i>дві–три несуттєві похибки</i> .
Добре (середній)	Здобувач вищої освіти виявив повне засвоєння навчального матеріалу, володіє понятійним апаратом, орієнтується у вивченому матеріалі; свідомо використовує теоретичні знання для вирішення практичних задач; виклад відповіді грамотний, але у змісті і формі відповіді можуть мати місце окремі неточності, нечіткі формулювання правил, закономірностей тощо. Відповідь здобувача вищої освіти будується на основі самостійного мислення. Здобувач вищої освіти у відповіді допустив <i>дві–три несуттєві помилки</i> .
Задовільно (достатній)	Здобувач вищої освіти виявив знання основного програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та практичної діяльності за професією, справляється з виконанням практичних завдань, передбачених програмою. Як правило, відповідь здобувача вищої освіти будується на рівні репродуктивного мислення, здобувач вищої освіти має слабкі знання структури навчальної дисципліни, <i>допускає неточності і суттєві помилки</i> у відповіді, вагається при відповіді на видозмінене запитання. Разом з тим, набув навичок, необхідних для виконання нескладних практичних завдань, які відповідають мінімальним критеріям оцінювання і володіє знаннями, що дозволяють йому під керівництвом викладача усунути неточності у відповіді.
Незадовільно (недостатній)	Здобувач вищої освіти виявив розрізнені, безсистемні знання, не вміє виділяти головне і другорядне, допускається помилок у визначенні понять, перекручує їх зміст, хаотично і невпевнено

	викладає матеріал, не може використовувати знання при вирішенні практичних завдань. Здебільшого, оцінка «незадовільно» виставляється здобувачеві вищої освіти, який <i>не може продовжити навчання без додаткової роботи</i> з вивчення навчальної дисципліни.

ІДЗ здобувача вищої освіти оцінюється аналогічно з використанням вищенаведених у таблиці критеріїв оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти (мінімальний позитивний бал – 9 балів, максимальний – 15 балів).

Оцінювання результатів тестового контролю

Кожен з двох тестів, передбачених робочою програмою, складається із 20 тестових завдань. Максимальна сума балів, яку може набрати студент за результатами тестування, складає 20.

Відповідно до таблиці структурування видів робіт за тематичний контроль здобувач залежно від кількості правильних відповідей може отримати від 12 до 20 балів:

Таблиця – Розподіл балів залежно від наданих правильних відповідей на тестові завдання

Кількість правильних відповідей	1–11	12–15	16–18	19–20
Кількість балів	-	12–15	16–18	19–20

Примітка. Мінімальний позитивний бал відповідає 60% правильних відповідей від загальної кількості питань.

На тестування відводиться 20 хвилин. Студент виконує тестування в онлайн режимі у Модульному середовищі для навчання на сторінці навчальної дисципліни. Тестування здобувачів вищої освіти у Модульному середовищі для навчання автоматично оцінюються за критеріями, наведеними у таблиці вище.

При отриманні негативної оцінки тест слід перездати до терміну наступного контролю.

Підсумкова семестрова оцінка за інституційною шкалою і шкалою ЄКТС визначається в автоматизованому режимі після внесення викладачем результатів оцінювання у балах з усіх видів навчальної роботи до електронного журналу. Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС наведені нижче у таблиці «Співвідношення».

Семестровий залік виставляється на останньому занятті за умови якщо загальна сума балів, яку накопичив здобувач з дисципліни (іншого освітнього компонента) за результатами *поточного* контролю, знаходиться у межах від 60 до 100 балів. Водночас за інституційною шкалою ставиться оцінка «*зараховано*», а за шкалою ЄКТС – буквене позначення оцінки, що відповідає набраній студентом сумі балів відповідно до таблиці Співвідношення. Присутність здобувача у цьому випадку не є обов’язковою.

Таблиця – Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС

Оцінка ЄКТС	Рейтингова шкала балів	Інституційна шкала (Опис рівня досягнення здобувачем вищої освіти запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни)	
		Залік	Іспит/диференційований залік
A	90-100	Зараховано	Відмінно/Excellent – високий рівень досягнення запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни, що свідчить про безумовну готовність здобувача до подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом
B	83-89		

C	73-82		<i>Добре/Good</i> – середній (максимально достатній) рівень досягнення запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни та готовності до подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом
D	66-72		<i>Задовільно/Satisfactory</i> – Наявні мінімально достатні для подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом результати навчання з навчальної дисципліни
E	60-65		
FX	40-59	Незараховано	<i>Незадовільно/Fail</i> – Низка запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни відсутня. Рівень набутих результатів навчання є недостатнім для подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом.
F	0-39		<i>Незадовільно/Fail</i> – Результати навчання відсутні.

10. Питання для самоконтролю результатів навчання

1. Які основні елементи світогляду?
2. Чи можна ототожнювати світогляд і філософію?
3. Чому філософію називають «матір'ю» всіх наук?
4. Що є критерієм істинності філософських теорій?
5. У чому полягає суспільна значущість філософії?
6. Яке походження назви «філософія»?
7. Визначте зміст і значення філософської дисципліни аксіології.
8. Що є предметом вивчення філософської антропології?
9. Сформулюйте основні завдання етики.
10. Проаналізуйте вчення Платона про пізнання і його зв'язок з вченням про ідеї.
11. Охарактеризуйте теорію ідеальної держави Платона.
12. У чому полягає гуманізм філософії Відродження?
13. Які методи пізнання розвивали Бейкон та Декарт?
14. Розкрийте значення емпіризму і раціоналізму. Які особливості цих напрямів?
15. Яка різниця між фрейдизмом та неофрейдизмом?
16. Змалюйте запропоновану Фройдом структуру психіки.
17. Розкрийте розуміння істини у філософії прагматизму.
18. Визначте зміст вчення про «сродну працю» у філософії Сковороди.
19. Проаналізуйте зміст поняття «субстанція».
20. Як співвідносяться поняття «матерія» і «субстанція»?
21. Проаналізуйте зміст категорії «буття».
22. Охарактеризуйте природу відношення буття і небуття.
23. Які концепції походження людини ви знаєте?
24. Сформулюйте проблему евтаназії та варіанти її розв'язання.
25. Проаналізуйте проблему суб'єктно-об'єктного відношення в теорії пізнання.
26. Дайте характеристику емпіричного та теоретичного рівнів пізнання.
27. Визначте гносеологічну та життєво-практичну роль досвіду в пізнанні.
28. Що таке гіпотеза і теорія?
29. З'ясуйте, у чому полягає відмінність між істиною та правдою.
30. Проаналізуйте особливості взаємозв'язку абсолютної та відносної істини.
31. У чому полягає специфіка матеріалістичного вчення про свідомість?
32. Розкрийте суть проблеми «ідеального» в контексті філософії свідомості.
33. Яким є зв'язок між свідомістю і мозком людини?
34. Окресліть основні складові структури свідомості.
35. Які основні функції свідомості?
36. Розкрийте значення науки як соціального інституту.
37. У чому полягає відмінність наукового пізнання від буденного?
38. Позначте методи, які використовуються на емпіричному рівні наукового пізнання.
39. Назвіть методи, які використовуються на теоретичному рівні наукового пізнання.
40. Визначте основні функції мови.
41. З'ясуйте, чим відрізняється мова сучасної науки від повсякденної людської мови.
42. Сформулюйте основні дефініції поняття «логіка».
43. Розкрийте поняття «культура мислення».
44. Окресліть зміст формалізації як методу логіки.
45. Охарактеризуйте основні формально-логічні закони.
46. Що таке політична ідеологія?
47. Дайте визначення поняття «філософія економіки».
48. Розкрийте значення і функції грошей.
49. Охарактеризуйте сутність багатства у філософсько-економічному розумінні.
50. Що таке філософія менеджменту?
51. Що таке духовна культура, який її основний зміст?

52. Проаналізуйте філософський зміст поняття «цивілізація».
53. Розкрийте значення культурної концепції Шпенглера.
54. Визначте головні глобальні проблеми сучасної цивілізації.
55. Що таке моральна свідомість?
56. Охарактеризуйте моральні якості, важливі для менеджера.
57. Проаналізуйте типові моральні проблеми у сфері бізнесу.
58. Як співвідносяться між собою історія естетики та історія мистецтва?
59. Які форми естетичної свідомості Ви знаєте?
60. Розкрийте сутність художнього образу.

11. Навчально-методичне забезпечення

Освітній процес з дисципліни «Філософія (в т.ч. логіка, етика, естетика)» повністю і в достатній кількості забезпечений необхідною навчально-методичною літературою. Зокрема, викладачами кафедри підготовлені і видані такі роботи:

1. Філософія (у т.ч. логіка, етика, естетика) : методичні рекомендації до виконання контрольної роботи здобувачами першого (бакалаврського) рівня вищої освіти всіх спеціальностей / О. В. Гапченко, І. В. Омельчук, Н. К. Петрук. Хмельницький : ХНУ, 2023. 31 с.
2. Філософія (у т.ч. логіка, етика, естетика) : методичні рекомендації до семінарських занять для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти всіх спеціальностей / Н. К. Петрук, О. В. Гапченко, І. В. Омельчук. Хмельницький : ХНУ, 2024. 42 с.
3. Філософія : навч. посіб. / Н. К. Петрук, А. Б. Борканюк. Хмельницький : ХНУ, 2012. 283 с.

12. Матеріально-технічне та програмне забезпечення дисципліни (за потреби)

Інформаційна та комп'ютерна підтримка: ПК, планшет, смартфон або інший мобільний пристрій, проєктор. Програмне забезпечення: програми Microsoft Office або аналогічні, доступ до мережі Інтернет, робота з презентаціями.

Вивчення навчальної дисципліни не потребує використання спеціального програмного забезпечення, крім загальноновживаних програм і операційних систем.

13. Рекомендована література:

Основна

1. Литвинчук О.В., Муляр В.І. Філософія: навч. посібник. Житомир : Житомирська політехніка, 2021. 403 с.
2. Філософія : навч. посіб. для студентів гуманітар. факультетів / кол. авторів; кер. А.О. Приятельчук. Київ : Вадекс, 2021. 560 с.
3. Філософія : підруч. для студентів вищ. навч. закл. / кол. Авторів ; за ред. Л.В. Губерського. Вид. 2-ге, перероб. і доп. Харків : Фоліо, 2018. 621 с.
4. Філософія. Вступ до курсу. Історія світової та української філософії. Фундаментальні проблеми сучасної філософії / В. Петрушенко. Львів : Львівська політехніка, 2019. 544 с.
5. Філософія: підручник [для студ, аспір, викладачів] / Людмила Рижак, Львів. Нац. Ун-т ім. І. Франка, Вид.2-ге, переро; допов., Львів.: ЛНУ ім І. Франка, 2022. 648 с.

Додаткова

6. Амінова О.В. Багатство: соціально-філософський вимір поняття. [Електронний ресурс]. Філософські проблеми гуманітарних наук : Збірник праць. Київ, 2009. 500 с. Режим доступу: <http://www.info-library.com.ua/books-text-11401.html>.
7. Баумейстер А. Вступ до філософських студій, або інтелектуальні подорожі до країни Філософії. Київ : Мала академія наук України, 2017. 238 с.
8. Бертран Р. Історія західної філософії / [пер. з англ.: Ю. Лісняк, П. Тарашук]. Харків : Фоліо, 2024. 861 с.
9. Волошко І.С. Етика. Естетика: Навч. посіб. Київ. 2006. 152 с.

10. Історія філософії. Проблема людини та її меж. Вступ до філософської антропології як метаантропології : навч. посіб. зі слов. / Н. Хамітов, Л. Гармаш, С. Крилова ; під ред. д-ра філос. наук, проф. Н. Хамітова; НАН України, Ін-т філософії ім. Г. С. Сковороди, Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. 4-те вид. Київ: КНТ, 2016. 393 с.
11. Конверський А. Є. Логіка : підручник. 2-ге вид., виправлене. Київ : ВПЦ «Київський університет», 2017. 391 с.
12. Кралюк П. М. Історія філософії України : підручник. Київ : КНТ, 2015. 652 с.
13. Лютий Т. Пригоди філософських ідей Західного світу. Київ : Темпора, 2021. 384 с.
14. Малахов В. А. Етика : курс лекцій. Острог : Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2014. 214 с.
15. Нікітін Л. Вступ до філософії : навч. посіб. / Л. Нікітін, Київ : Центр учбової літератури, 2021. 256 с.
16. Орендарчук Г.О. Логіка: Навчальний посібник для студентів економічних та юридичних спеціальностей вищих навчальних закладів. Видання друге, перероблене і доповнене. Тернопіль : Астон, 2008. 272 с.
17. Основи філософії : навч. посіб. / Л.О. Сандюк та ін.; за ред. М.Ф. Шмиголя. Київ : ЦУЛ, 2017. 412 с.
18. Основи філософських знань: підручник / М.І. Горлач, В.Г. Кремень та ін., Київ : Центр учбової літератури, 2008. 1028 с.
19. Петрушенко В.Л. Етика та естетика: Навчальний посібник. Львів, 2011. 308 с.
20. Релігієзнавство : підручник / Є. А. Харьковщенко., Київ : ВПЦ "Київський університет", 2019. 479 с.
21. Тофтул М.Г. Етика : підручник. 2-ге вид., виправ., допов. Київ : Академія, 2011. 415 с.
22. Філософія (філософія, релігієзнавство, логіка): навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц. / В. Х. Арутюнов, С. В. Бондар, Ю. М. Вільчинський та ін., Київ : КНЕУ, 2008. 312 с.
23. Філософія : навч. посіб. / Ю.М. Вільчинський та ін. Київ : КНЕУ, 2019. 368 с.
24. Філософія : підручник / В.С. Бліхар та ін. вид. 2-ге, перероб. та доп. Ужгород : Говерла, 2021. 440 с.
25. Філософія : підручник / О. Г. Данильян, О. П. Дзьобань. 4-те вид., переробл. Харків : Право, 2023. 424 с.
26. Філософія як історія філософії : Підручник. / За заг. ред. Ярошовця В. І. Київ : Центр учбової літератури, 2010. 648 с.
27. Філософія: підручник [для студ, аспір, викладачів] / Людмила Рижак, Львів. Нац. Ун-т ім. І. Франка, Вид.2-ге, переро; допов., Львів.: ЛНУ ім І. Франка, 2022. 648 с.
28. Шабанова Ю.О. Філософія культури : підручник. Дніпро : ЛПРА, 2019. 240 с.
29. Шепетяк О., Шепетяк О. Філософія : Підручник. Львів : Місіонер, 2020. 784 с.

14. Інформаційні ресурси

- 1 Модульне середовище для навчання. URL : <https://msn.khmnu.edu.ua/>
- 2 Електронна бібліотека університету. URL: http://lib.khmnu.edu.ua/asp/php_f/p1age_lib.php
- 3 Репозитарій ХНУ. URL : <https://library.khmnu.edu.ua/#>.